

Tisková zpráva

Občané o členství České republiky v NATO – červen/červenec 2023

- ⊙ S faktem, že je ČR členem Severoatlantické aliance, jsou spokojeny asi dvě třetiny (67 %) českých občanů, více než čtvrtina (26 %) je nespokojena.
- ⊙ V aktuálním výzkumu statisticky významně převážil názor, že NATO je zárukou nezávislosti České republiky (50 %) a nikoliv formou podřízenosti se cizím mocnostem (41 %).
- ⊙ Čeští občané se většinou kloní k názoru, že členství naší země v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR (56 %) a zvyšuje mír a stabilitu v Evropě (60 %).
- ⊙ Necelá třetina (31 %) českých občanů si myslí, že členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě, více než dvě pětiny (43 %) dotázaných pak uvedly, že pozice naší země ve světě je členstvím v NATO posilována. Názor, že členství v Severoatlantické alianci naopak pro naši zemi znamená oslabení její pozice ve světě, zastává 15 % občanů.
- ⊙ Téměř tři čtvrtiny (72 %) českých občanů jsou přesvědčeny o potřebnosti Severoatlantické aliance v současné době. Přibližně pětina občanů (21 %) míní, že organizace je nepotřebná.
- ⊙ Evropské unii (EU) v současnosti důvěřují necelá polovina občanů (47 %), nadpoloviční většina veřejnosti (54 %) má důvěru k Organizaci spojených národů (OSN). Severoatlantické alianci (NATO) důvěřují téměř tři pětiny (57 %) českých občanů.

Zpracovala:

Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

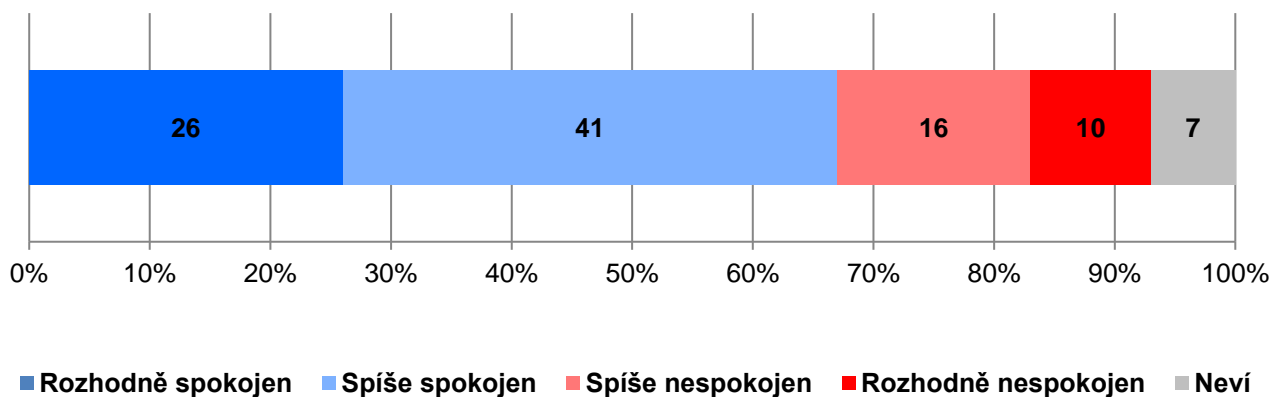

V šetření, které probíhalo v období června a července 2023, se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, zaměřilo na postoje české veřejnosti k členství České republiky v Severoatlantické alianci (NATO).

Všem respondentům byla položena otázka na spokojenost či nespokojenost s tímto členstvím (viz graf 1). Více než čtvrtina (26 %) respondentů je s členstvím České republiky v NATO „rozhodně spokojena“ a další více než dvě pětiny (41 %) občanů jsou „spíše spokojeny“. Více než čtvrtina (26 %) dotázaných uvedla, že je se skutečností, že je Česká republika členem NATO, nespokojena, když asi šestina (16 %) veřejnosti se cítí být „spíše nespokojena“ a desetina (10 %) „rozhodně nespokojena“. Zbývajících necelá desetina (7 %) respondentů uvedla, že na otázku neví odpověď.

Spokojenost s členstvím naší země v NATO roste s rostoucím stupněm dosaženého vzdělání a s posunem na škále politické orientace od levice k pravici a naopak klesá s rostoucím věkem. Z hlediska politických preferencí jsou pak spokojenější voliči současných vládních stran a méně spokojení naopak voliči KSČM nebo SPD. Spokojenost s členstvím v NATO je provázána také se spokojeností se současnou politickou a ekonomickou situací ČR, když lidé spokojenější s tím, že je naše země v NATO, jsou častěji spokojení i se současnou ekonomickou a politickou situací.

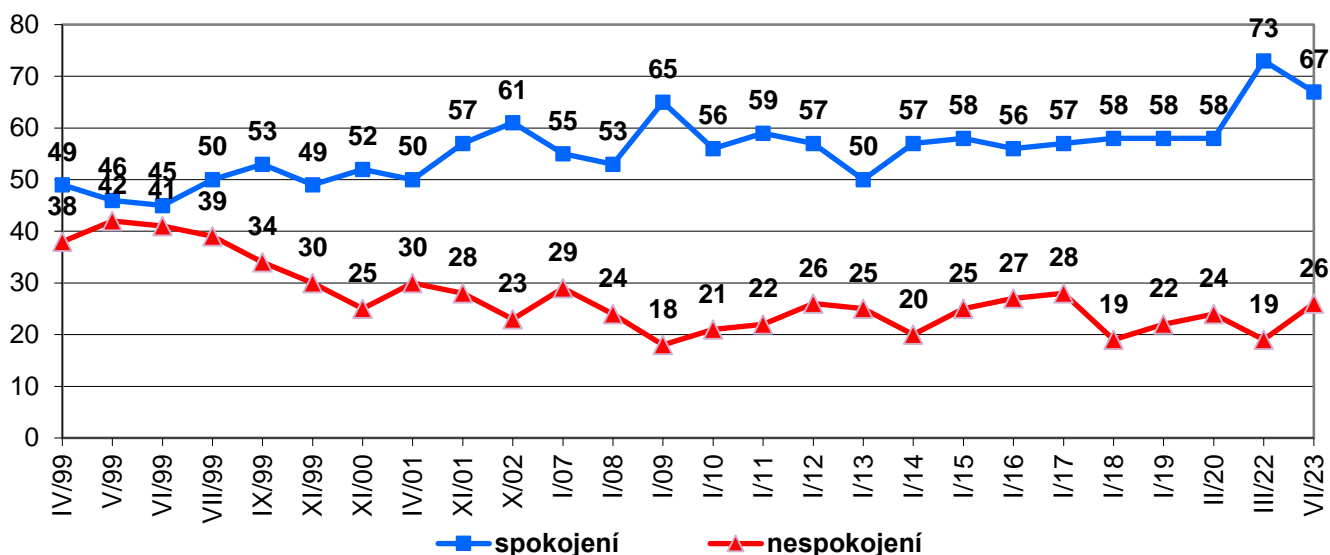
Graf 1: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 26. 5. – 24. 7. 2023, 929 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Vývoj vztahu českých občanů ke členství v NATO zachycuje graf 2. Oproti výzkumu realizovanému na jaře loňského roku mírně poklesl podíl českých občanů, kteří jsou spokojeni s tím, že je naše země členem Severoatlantické aliance, a to o 6 procentních bodů. Podíl spokojených ale i tak zůstává vyšší, než tomu bylo ve všech předchozích výzkumech realizovaných od roku 1999, když statisticky srovnatelný výsledek byl dosažen pouze v lednu 2009 (65 %). Naopak podíl nespokojených v porovnání s jarem 2023 vzrostl o 7 procentních bodů a je tak srovnatelný s výzkumem z února 2020, ale i s celou řadou dalších výzkumů realizovaných od roku 2000.

Graf 2: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO 1999-2023 (v %)

Pozn.: Kategorie spokojení je součtem rozhodně + spíše spokojen, kategorie nespokojení je součtem rozhodně + spíše nespokojen. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

¹ Znění otázky: „Jste spokojen, nebo nespokojen s tím, že ČR je členem NATO? Rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen?“

V šetření byly dále položeny otázky, kdy respondenti měli vybrat jeden ze dvou uvedených výroků specifikujících vztah České republiky a Severoatlantické aliance (viz graf 3).

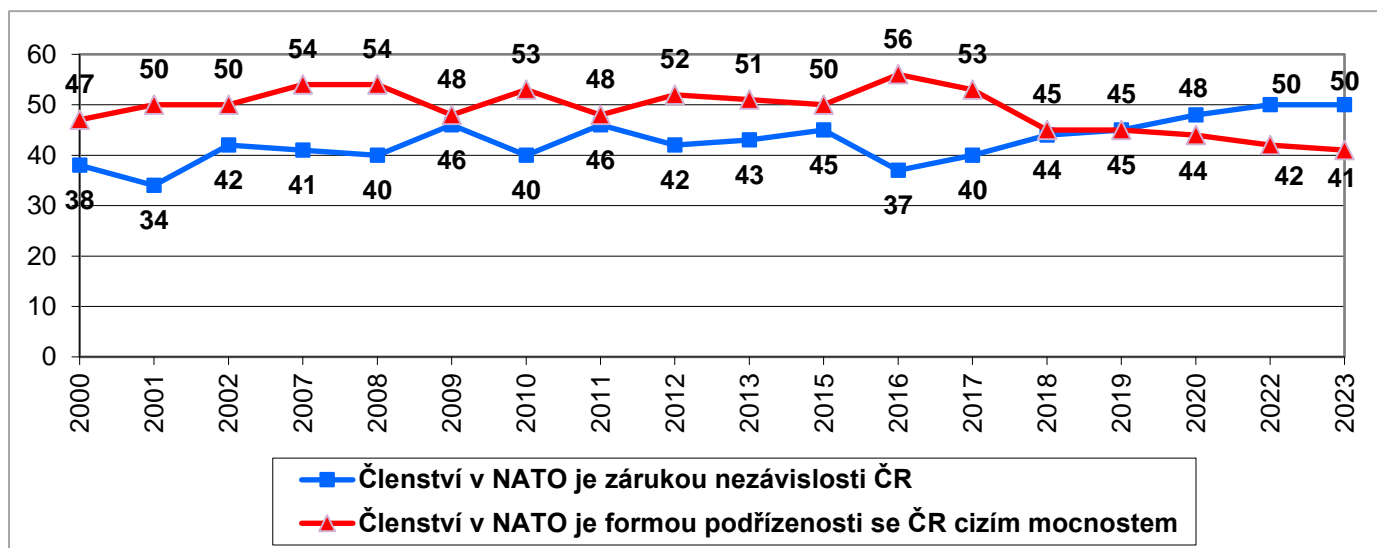
Polovina (50 %) respondentů se přiklonila spíše k názoru, že NATO je zárukou nezávislosti ČR, více než dvě pětiny dotázaných (41 %) mají ale názor opačný, tedy že členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem. Zatímco ve většině předcházejících šetření realizovaných od roku 2000 názor spatřující v členství v NATO spíše formu podřízenosti významně převažoval, a pouze v letech 2009, 2011, 2018 a 2019 byly tyto podíly vyrovnané, ve výzkumu z roku 2020 poprvé statisticky významně převážil názor, že NATO je spíše zárukou nezávislosti České republiky. Poslední dva výzkumy z roku 2022 a 2023 pak tento zvrat potvrdily a jsou s výzkumem z roku 2020 statisticky srovnatelné.

Druhou dvojici protikladných výroků tvořila tvrzení „Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR“ a „Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu“. Téměř tři pětiny respondentů (56 %) se domnívají, že NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. K druhému výroku se v létě 2023 klonila více než třetina dotázaných (35 %). Podíl dotázaných, kteří věří, že členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost České republiky, je v posledních letech poměrně stabilní a také aktuální výsledky jsou srovnatelné s výsledky výzkumu z jara 2022, ale i se všemi dalšími realizovanými od roku 2018.

Z hlediska celé Evropy chápou NATO jako instituci zvyšující mír a stabilitu v Evropě tři pětiny (60 %) českých občanů. O málo více než čtvrtina (29 %) respondentů se kloní k vnímání role NATO v Evropě z hlediska bezpečnosti negativně, když NATO označují jako instituci, která zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě. V porovnání s jarem 2022 názor, že NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě, mírně oslabil (o 5 procentních bodů) a toto přesvědčení je tak nejslabší od roku 2001, i když srovnatelný výsledek byl dosažen ještě v letech 2016 a 2019. Naopak podíl lidí přesvědčených o tom, že členství naší země v Severoatlantické alianci zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě, vzrostl o 7 procentních bodů a je nejvyšší za celou dobu sledování.

Graf 3: Důsledky začlenění ČR do NATO 2000-2023 (v %)²

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR / je formou podřízenosti se ČR cizím mocnostem

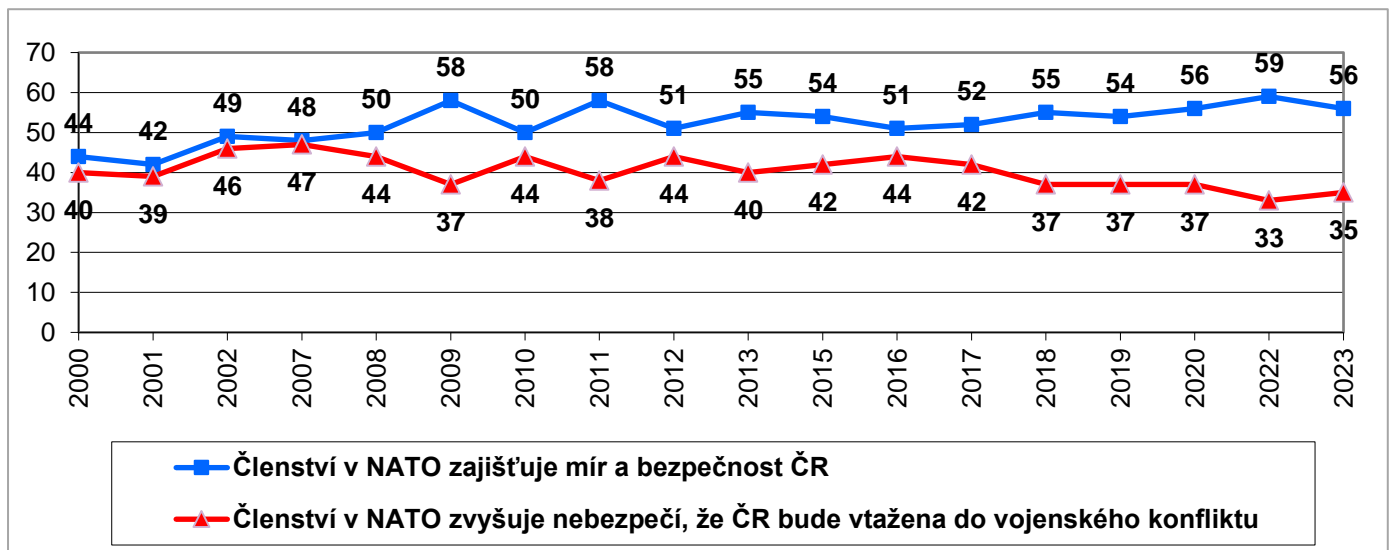
² Znění otázky: „Který z následujících výroků o členství České republiky v NATO se více blíží Vaším názorům?“

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR. / Členství v NATO je formou podřízenosti se ČR cizím mocnostem.

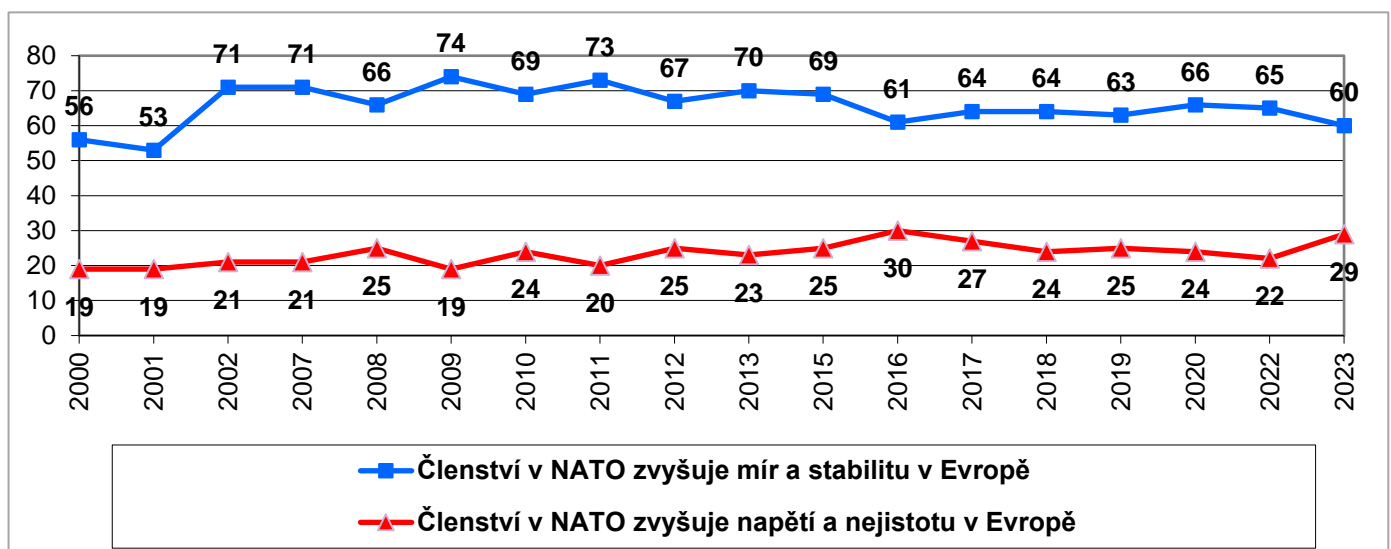
b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. / Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.

c) Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě. / Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.“

b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR / zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.

c) Členství v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě / zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.

Pozn.: Dopočet do 100 % v každé dvojici výroků tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost .

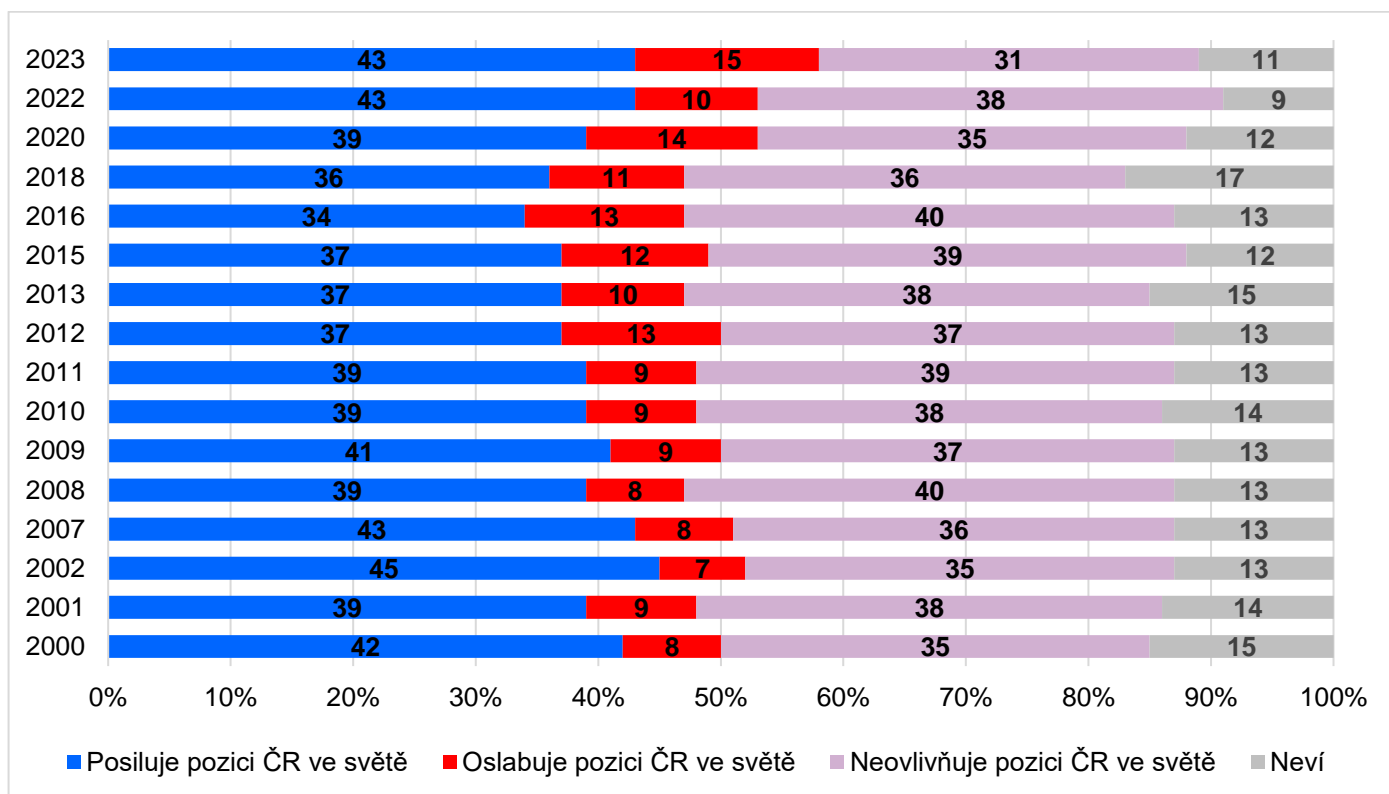
U všech tří dichotomických výroků můžeme pozorovat souvislost se stejnými proměnnými jako při hodnocení spokojenosti s členstvím naší země v NATO. Pozitivněji vnímají roli NATO muži, studenti a lidé s vysokoškolským vzděláním, hůře naopak respondenti starší, zejména pak nad 65 let věku, a důchodci. Z hlediska vzdělání se pak horší hodnocení objevuje u respondentů se vzděláním základním, vyučených nebo se středním vzděláním bez maturity a vnímání Severoatlantické aliance se rovněž zhoršuje se zhoršujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti, s posunem na škále politické orientace od pravice k levici a se zhoršujícím se hodnocením současné ekonomické a politické situace v naší zemi.

Necelá třetina (31 %) českých občanů si myslí, že členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě, více než dvě pětiny (43 %) dotázaných pak uvedly, že pozice naší země ve světě je členstvím v NATO posilována, její hlas má větší mezinárodní význam. Názor, že členství v Severoatlantické alianci naopak pro naši zemi znamená oslabení její pozice ve světě, zastává 15 % občanů a další více než desetina (11 %) oslovených se k položené otázce nedokázala vyjádřit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Oproti minulému šetření z jara 2022 vzrostl podíl dotázaných, podle nichž členství v NATO oslabuje pozici ČR ve světě (o 5 procentních bodů) a naopak poklesl podíl těch, kteří vyjadřují názor, že toto členství nemá žádný vliv (o 7 procentních bodů). Podíl těch, kteří v členství v NATO spatřují prostředek k posílení pozice naší země ve světě, se oproti minulému výzkumu nezměnil.

Při dlouhodobém časovém srovnání vidíme, že aktuálně jsou názory české veřejnosti polarizovanější než v přechodících letech, když přesvědčení o tom, že členství ČR v NATO nemá na její pozici ve světě žádný vliv, je vůbec nejslabší za celé sledované období. Naopak podíl zastánců názoru, že pozice ČR je tímto členstvím oslabena, je za celou dobu vůbec nejvyšší, ale i podíl zastánců názoru přesně opačného patří k nejvyšším za celou dobu sledování (vyšší podíl byl pouze v roce 2002).

Graf 4: Vliv členství v NATO na mezinárodní pozici ČR 2000 – 2023 (v %)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Přesvědčení o tom, že členství naší země v Severoatlantické alianci oslabuje pozici ČR ve světě, je častější mezi respondenty se středním vzděláním bez maturity, vyučenými a lidmi se základním vzděláním, dotázanými hodnotícími životní úroveň vlastní domácnosti jako špatnou, důchodci, kvalifikovanými dělníky a respondenty staršími 65 let. Pozitivnější vnímání tohoto členství opět roste s posunem na škále politické orientace od levice k pravici a se zlepšujícím se hodnocením současné ekonomické a politické situace v naší zemi. Přesvědčení o posílení pozice ČR

³ Znění otázky: „Se kterým z těchto výroků souhlasíte? Členství v NATO posiluje pozici ČR ve světě, její hlas má větší mezinárodní význam. Členství v NATO přispívá k oslabování mezinárodní pozice ČR ve světě. Členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě.“

ve světě je dále častější u respondentů ve věku od 20 do 29 let, vysokoškolsky vzdělaných, hodnotících životní úroveň své domácnosti jako dobrou a pracujících na vedoucích pozicích.

Tabulka 1: Souvislost mezi spokojeností s členstvím a vlivem členství v NATO na mezinárodní pozici ČR (v %)

	Posiluje	Oslabuje	Neovlivňuje
Rozhodně spokojen	44	7	19
Spíše spokojen	49	29	36
Spíše nespokojen	5	31	24
Rozhodně nespokojen	0	29	15
Neví	2	4	6

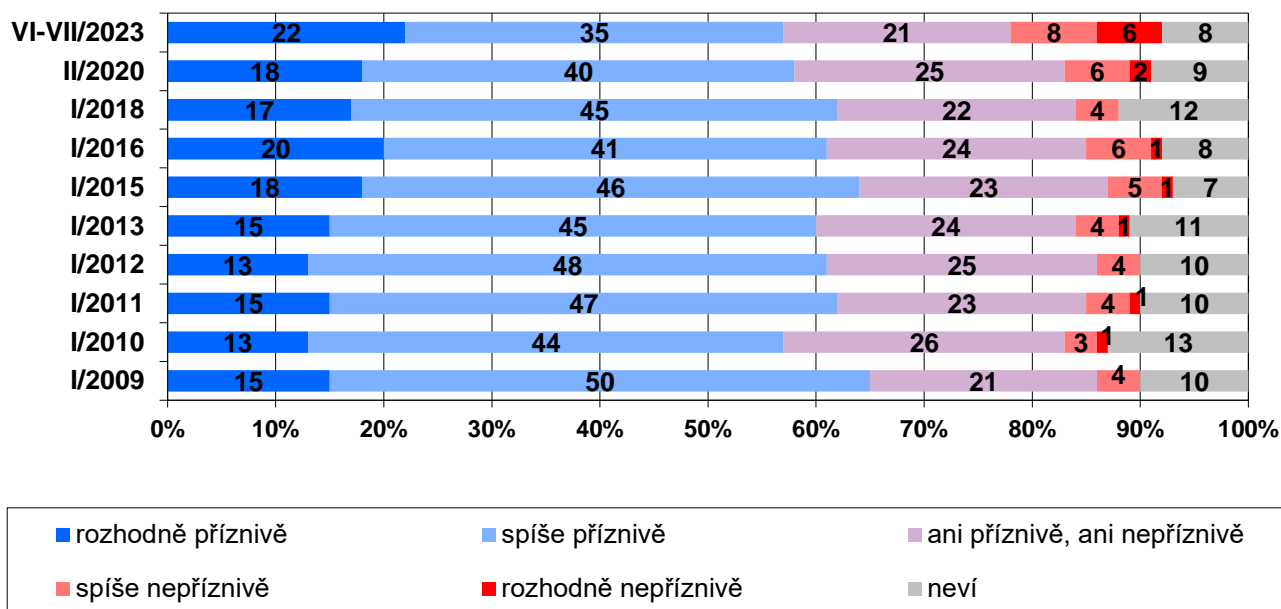
Pozn.: Sloupcová procenta.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 26. 5. – 24. 7. 2023, 929 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Občané, kteří si myslí, že členství v NATO pro naši zemi znamená posílení jejího mezinárodního postavení, také v naprosté většině případů (93 %) s tímto členstvím vyjadřují spokojenost. Naopak ti, kdo jsou přesvědčeni, že členství v NATO přispívá k oslabení pozice naší země na mezinárodní úrovni, jsou ve více než polovině (60 %) případů s tímto členstvím nespokojeni (viz tabulku 1).

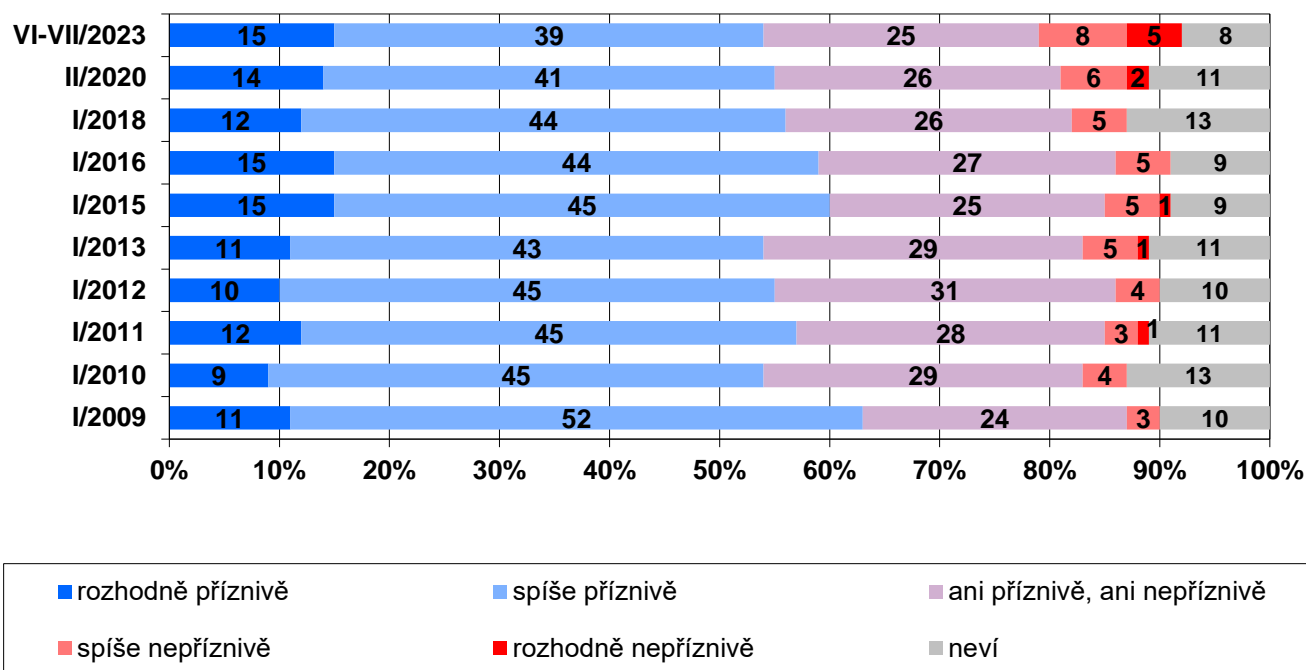
Prostřednictvím baterie otázek byly dále ve výzkumu zjišťovány názory na to, jak existence a jednání NATO působí na bezpečnost svých členů, na vztahy mezi členy a vztahy s nečleny organizace, mír a stabilitu a na řešení hrozby terorismu (viz grafy 5a – 5f).⁴

Graf 5a: Jak existence a jednání NATO působí na bezpečnost svých členů? (%)

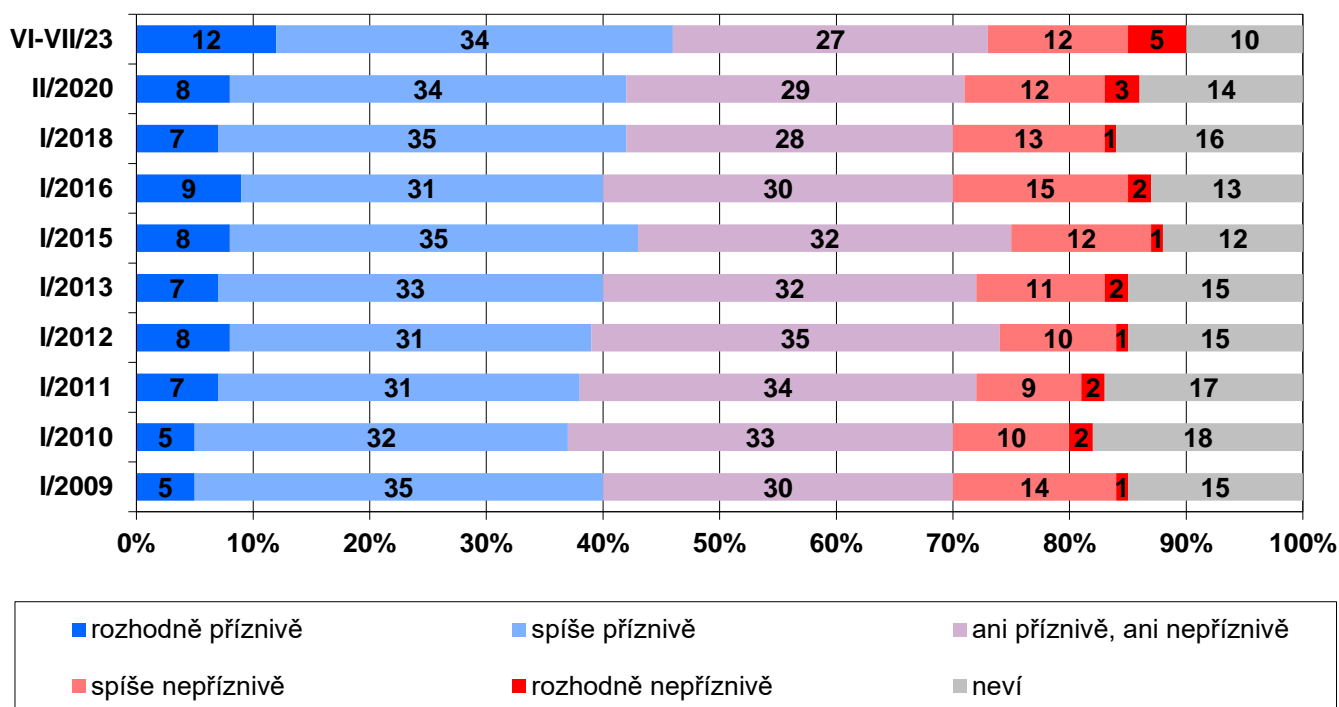

⁴ Znění otázky: „Jak příznivě, či nepříznivě podle Vás existence a jednání NATO působí na a) bezpečnost svých členů, b) vzájemné vztahy mezi členskými státy, c) vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi, d) mír a stabilitu v euroatlantické oblasti, e) mír a stabilitu v jiných částech světa, f) řešení hrozby terorismu?“ Varianty odpovědí: rozhodně příznivě; spíše příznivě; ani příznivě, ani nepříznivě; spíše nepříznivě; rozhodně nepříznivě.

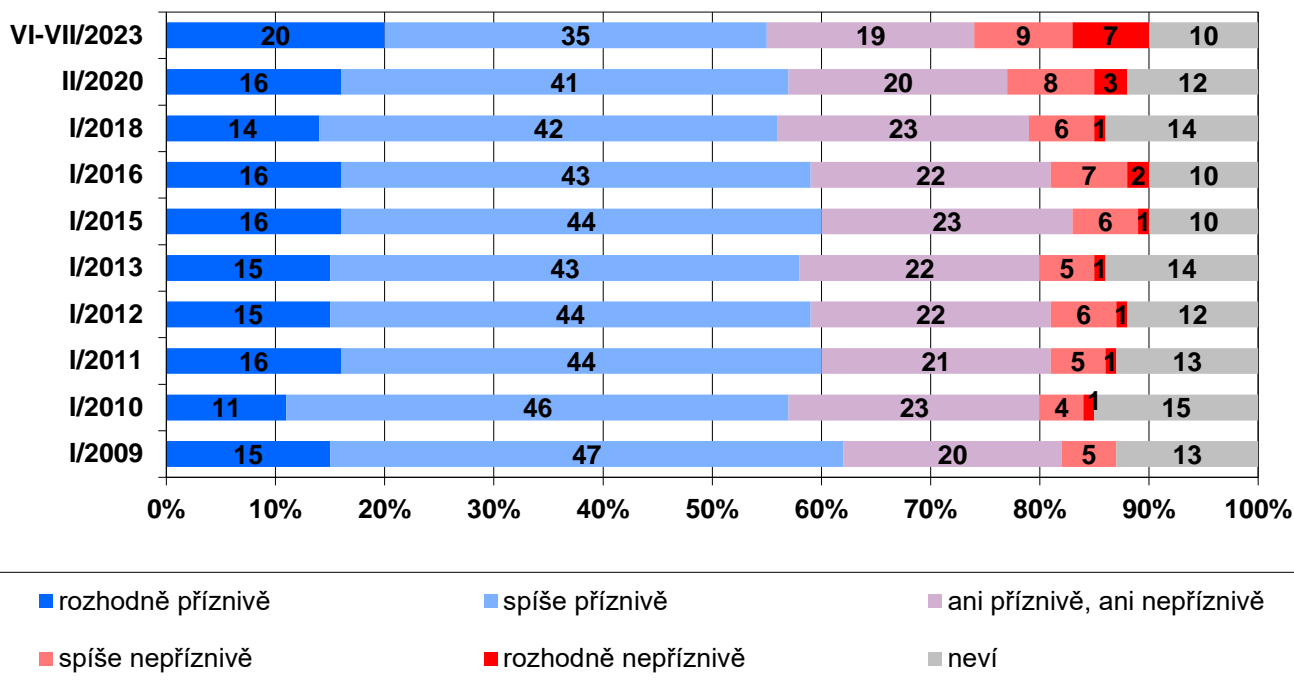
Graf 5b: Jak existence a jednání NATO působí na vzájemné vztahy mezi členskými státy? (%)

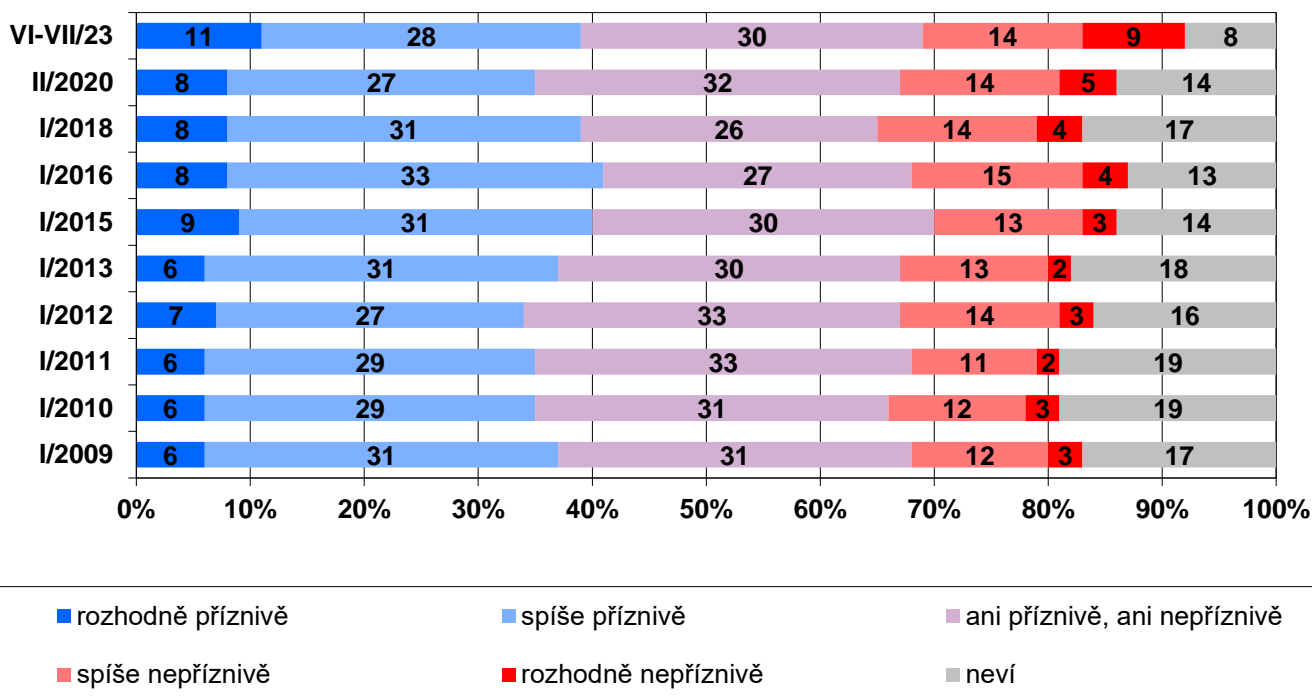
Graf 5c: Jak existence a jednání NATO působí na vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi? (%)

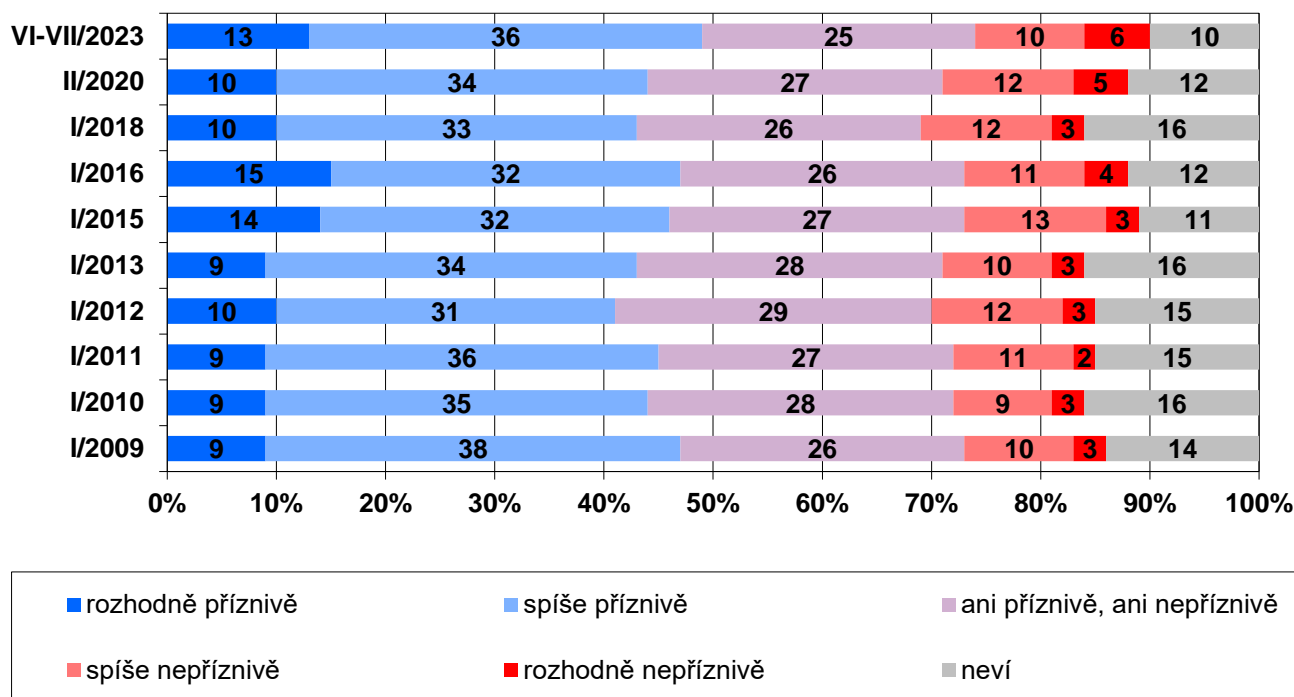
Graf 5d: Jak existence a jednání NATO působí na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti? (%)

Graf 5e: Jak existence a jednání NATO působí na mír a stabilitu v jiných částech světa? (%)

Graf 5f: Jak existence a jednání NATO působí na řešení hrozby terorismu? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Téměř tři pětiny dotázaných vyjádřily názor, že existence a jednání NATO působí příznivě na bezpečnost svých členů (57 %). Nadpoloviční většina také soudí, že má příznivý vliv na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti (55 %) a že NATO příznivě působí na vzájemné vztahy mezi členskými státy (54 %). Opačný názor u těchto tří výroků vyslovila jen přibližně sedmina dotázaných. Necelá polovina dotázaných pak za příznivý označila vliv NATO na řešení hrozby terorismu (49 %) a na vztahy členů NATO s jinými státy (46 %), opačné mínění jsme zaznamenali u necelé pětiny občanů. Necelé dvě pětiny respondentů (39 %) pak jako příznivý hodnotily vliv NATO na mír a stabilitu v jiných částech světa, opačný názor měla v tomto případě necelá čtvrtina oslovených (23 %).

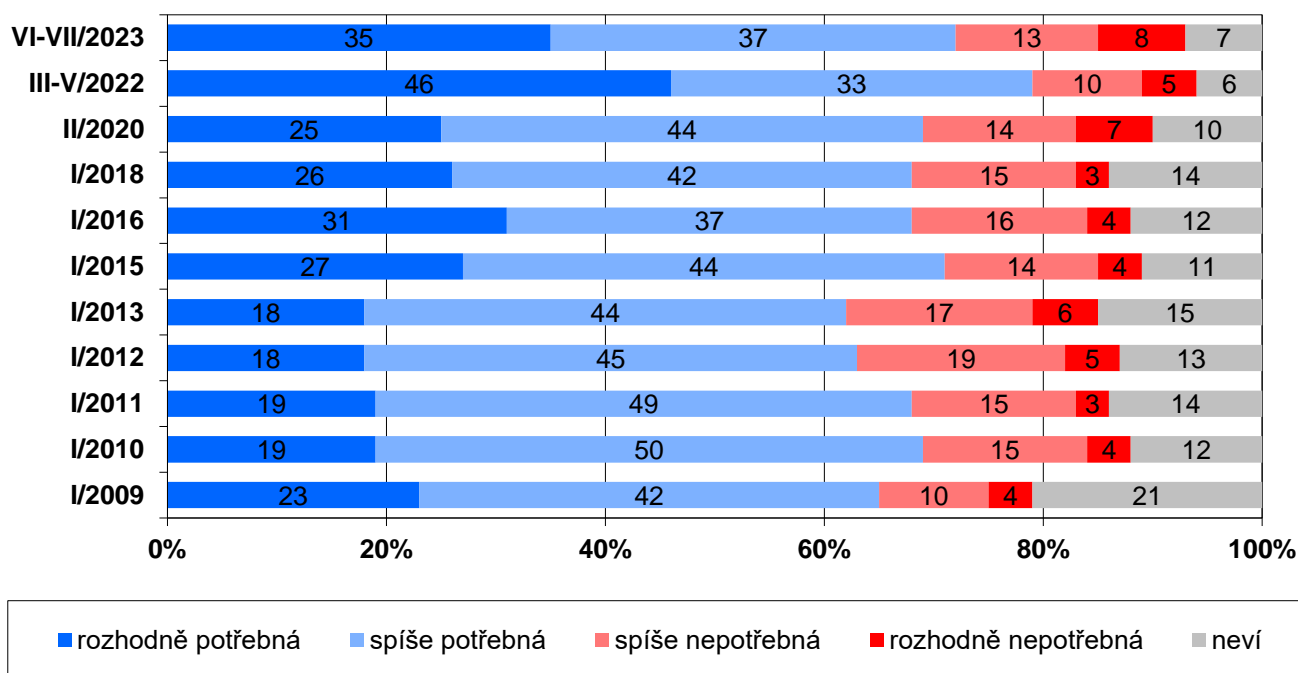
Ve srovnání s minulým šetřením z února 2020 můžeme u některých výroků vidět nárůst negativního hodnocení, přičemž to příznivé se statisticky významně nezměnilo. Konkrétně vzrostl podíl těch, kdo hodnotí vliv NATO jako nepříznivý, v oblasti bezpečnosti svých členů (nárůst nepříznivého hodnocení o 6 procentních bodů), vzájemných vztahů mezi členskými státy (o 5 procentních bodů) a vlivu na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti (o 5 procentních bodů). Naopak mírný nárůst příznivého hodnocení, který neprovázela změna toho negativního, jsme zaznamenali v případě vlivu NATO na vztahy jeho členů s dalšími zeměmi (o 4 procentní body) a řešení hrozby terorismu (o 5 procentních bodů). V hodnocení vlivu NATO na mír a stabilitu v dalších částech světa došlo k mírné polarizaci názorů, když vzrostl jak podíl příznivého hodnocení (o 4 procentní body), tak toho negativního (rovněž o 4 procentní body).

V hodnocení působení Severoatlantické aliance na uvedené oblasti se občané liší podle toho, zda jsou spokojeni s členstvím v NATO a zda považují tuto organizaci za potřebnou. Občané, kteří jsou s členstvím spokojeni, a ti, kteří jsou přesvědčeni o potřebnosti NATO, v mnohem větší míře vyslovují příznivá hodnocení u všech zkoumaných položek. Z hlediska sociodemografických charakteristik jsou příznivější hodnocení viditelná zejména u lidí, kteří deklarují dobrou životní úroveň vlastní domácnosti, respondentů s vysokoškolským vzděláním a u sympatizantů pravice, což odpovídá rozdílu pozorovaným u spokojenosti s členstvím a u mínění o potřebnosti Severoatlantické aliance.

Ve výzkumu jsme se dále zajímali o to, zda je NATO považováno za potřebnou, nebo nepotřebnou organizaci. Téměř tři čtvrtiny (72 %) českých občanů jsou přesvědčeny o potřebnosti⁵ Severoatlantické aliance v současné době, když více než třetina (35 %) ji označila za „rozhodně potřebnou“ a další téměř dvě pětiny (37 %) za „spíše potřebnou“. Přibližně pětina občanů (21 %) míní, že organizace je nepotřebná, z toho 13 % ji považuje za „spíše nepotřebnou“ a 8 % ji označilo za „rozhodně nepotřebnou“. Zbýlých 7 % dotázaných se k této otázce neumělo vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

Po výrazném nárůstu podílu těch, kteří NATO označují za „rozhodně potřebné“, který jsme zaznamenali v minulém šetření realizovaném na jaře 2022, tento podíl výrazně poklesl (o 11 procentních bodů), což ale stále znamená druhý nejlepší výsledek od počátku měření, tj. od roku 2009. Z dlouhodobého hlediska tak můžeme konstatovat, že míněním české veřejnosti o potřebnosti nebo nepotřebnosti NATO jako vojenskopolitické organizace, které bylo od roku 2015 do roku 2020 poměrně stabilní, začátek války na Ukrajině značně otrásl a čeští občané v danou chvíli výrazně častěji oceňovali užitečnost a potřebnost této organizace. Po více než roce trvání konfliktu ale toto přesvědčení značně ochladlo, i když se dosud nevrátilo na předválečnou úroveň.

Graf 6: Je NATO jako vojenskopolitická organizace potřebná v současné době?

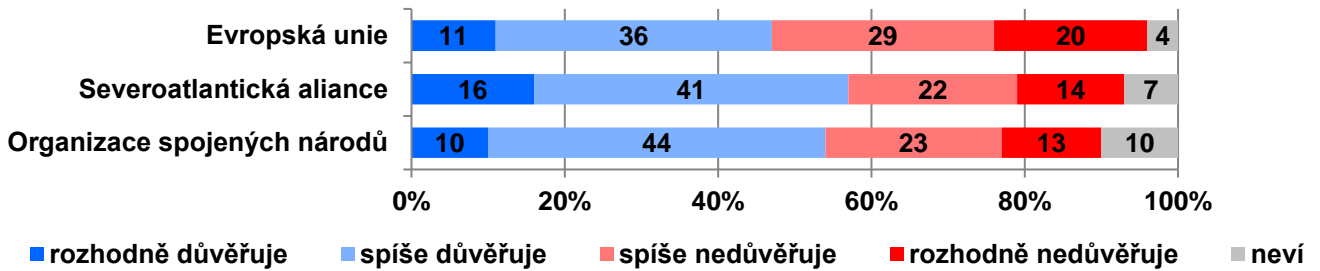
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Přesvědčení o potřebnosti Severoatlantické aliance je vyšší u mužů a dále roste s rostoucím vzděláním respondenta, s posunem na škále politické orientace od levice k pravici a se zlepšujícím se hodnocením politické a ekonomické situace v naší zemi a naopak klesá s rostoucím věkem. Z hlediska stranických preferencí je pak častější u voličů vládních stran, opačný názor se více objevoval u voličů KSČM a SPD.

Ve výzkumu realizovaném v letních měsících roku 2023 jsme rovněž zjišťovali důvěru české veřejnosti k vybraným mezinárodním organizacím, a to konkrétně důvěru k Evropské unii (EU), Severoatlantické alianci (NATO) a Organizaci spojených národů (OSN). Výsledky zachycuje následující graf 7.

⁵ Znění otázky: „Jak byste hodnotil potřebnost existence NATO jako vojenskopolitické organizace v současné době? Řekl byste, že je...“ Varianty odpovědí: rozhodně potřebná, spíše potřebná, spíše nepotřebná, rozhodně nepotřebná.

Graf 7: Důvěra EU, OSN a NATO⁶

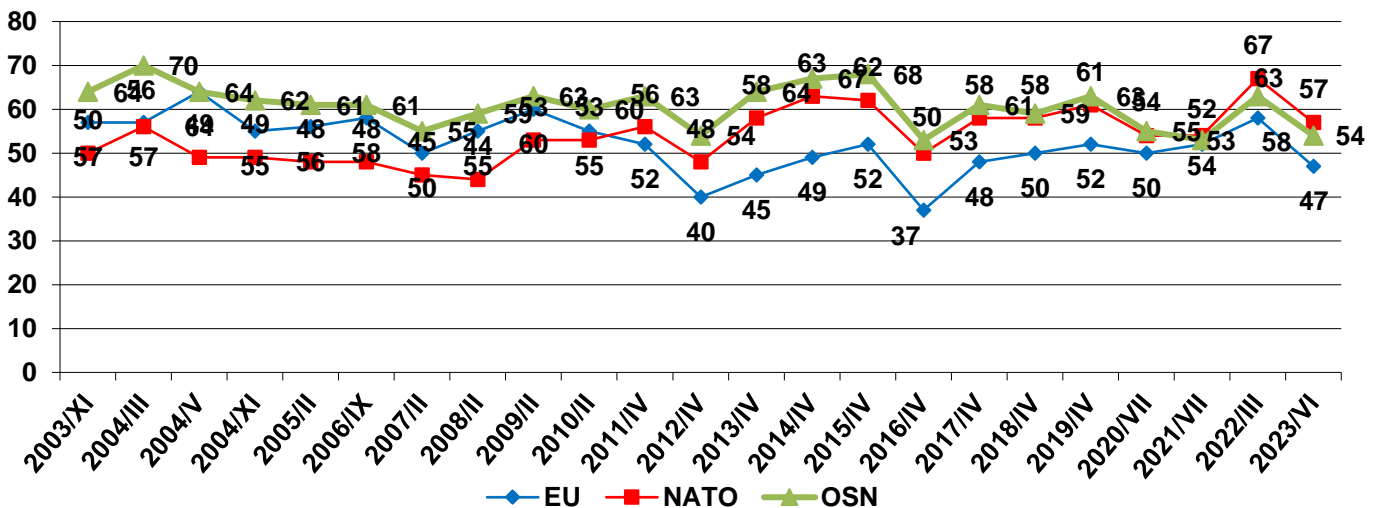

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 26. 5. – 24. 7. 2023, 929 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Nejnižší úroveň důvěry v aktuálním výzkumu dosáhla Evropská unie (EU), u které jsou podíly důvěřujících a nedůvěřujících prakticky vyrovnané. Konkrétně důvěru k EU vyjádřilo 47 % občanů, v tom 11 % jí důvěřuje rozhodně a 36 % spíše. Nedůvěru k EU vyslovilo 49 % dotázaných, v tom 29 % spíše a 20 % rozhodně. Zbylá 4 % oslovených zvolila možnost „nevím“.

Mírně nadpoloviční (54 %) je v současnosti v české společnosti důvěra k Organizaci spojených národů (OSN), které „rozhodně důvěřuje“ 10 % obyvatel ČR a „spíše důvěřuje“ 44 %. Naopak nedůvěra se objevila u více než třetiny oslovených (36 %), v tom 23 % „spíše nedůvěřuje“ a 13 % „rozhodně nedůvěřuje“. Nejvyšší podíl důvěřujících jsme zaznamenali v případě Severoatlantické aliance (NATO), které důvěřují téměř tři pětiny (57 %) českých občanů, z toho 16 % rozhodně a 41 % spíše. Naopak nedůvěra je stejná jako v případě OSN a dosahuje více než třetiny (36 %) veřejnosti, když 22 % NATO „spíše nedůvěřuje“ a 14 % „rozhodně nedůvěřuje“.

Graf 8: Důvěra EU, OSN a NATO – časové srovnání v %

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

⁶ Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: a) Evropské unii (EU), b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Po nárůstu podílu důvěřujících v případě všech tří sledovaných mezinárodních organizací, které zaznamenal výzkum z jara 2022, došlo v aktuálním šetření naopak k poměrně významnému propadu, a to u všech tří sledovaných organizací. Konkrétně důvěra českých občanů k Evropské unii se propadla o 11 procentních bodů, důvěra k NATO o 10 procentních bodů a důvěra k OSN o 9 procentních bodů. Aktuální rozložení názorů veřejnosti se nejvíce blíží měření z roku 2020.

Z dlouhodobého časového srovnání pak vyplývá, že téměř po celou dobu sledování bylo nejdůvěryhodnější mezinárodní institucí OSN, na pomyslném druhém místě se mezi lety 2003 až 2009 pohybovala Evropská unie a na třetím pak Severoatlantická aliance. Podíly důvěřujících se v případě EU a NATO v roce 2010 srovnaly a od roku 2011 se instituce na druhém a třetím místě prohodily, když pomyslné druhé místo obsazovalo NATO a třetí pak Evropská unie. V posledních dvou letech se ale na první místo pomyslného žebříčku dostalo NATO, s malým odstupem za ním se pohybuje OSN a s o něco větším odstupem třetí je aktuálně Evropská unie.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v23-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>26. 5. - 24. 7. 2023</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>929</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>78</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM_41, PM_42, PM_42d, PM_150, PM_153, PM_65</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm230918</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>18. září 2023</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
